

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. lokakuuta 2023
(OR. en)

14181/23

LIMITE

COMAR 40
JUR 620
COJUR 50
ENV 1118

Toimielinten välinen asia:
2023/0353(NLE)

SAATE

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 580 final
Asia:	Ehdotus – NEUVOSTON PÄÄTÖS Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alaisen, merten biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 580 final.

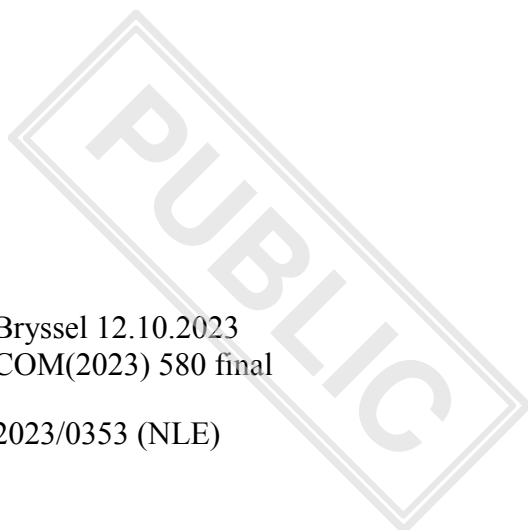
Liite: COM(2023) 580 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 12.10.2023
COM(2023) 580 final

2023/0353 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alaisen, merten biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

- **Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet**

Tämän ehdotuksen tavoitteena on saada komissiolle neuvostolta valtuudet tehdä Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (UNCLOS) alainen, merten biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskeva sopimus, jäljempänä 'BBNJ-sopimus', Euroopan unionin (EU) puolesta.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat vuodesta 2004 lähtien osallistuneet kansainväliseen prosessiin Yhdistyneissä kansakunnissa (YK) kyseisen sopimuksen kehittämiseksi. Komissio kävi vuosina 2016–2023 neuvotteluja BBNJ-sopimuksen tekemiseksi. Neuvottelut perustuivat valtuutuksesta aloittaa neuvottelut EU:n puolesta annettuihin asianomaisiin neuvoston päätöksiin¹. BBNJ-sopimuksen lopullinen teksti hyväksyttiin hallitustenvälisessä BBNJ-konferenssissa² 19. kesäkuuta 2023. EU allekirjoitti BBNJ-sopimuksen 20. syyskuuta 2023.

BBNJ-sopimus koskee kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä. Tällaiset alueet kattavat lähes kaksi kolmasosaa maailman valtameristä ja noin 95 prosenttia niiden tilavuudesta, ja niihin kuuluvat aava meri ja kansainvälinen merenpohja-alue. BBNJ-sopimus mahdollistaa kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden biologisen monimuotoisuuden paremman suojelun ja hoidon. Sopimuksessa käsitellään erityisesti meren geenivaroihin liittyviä kysymyksiä, kuten hyötyjen jakamista, aluelähtöisten merenhoitotoimien kaltaisia toimenpiteitä merensuojelualueet mukaan luettuna, ympäristövaikutusten arviointia, valmiuksien kehittämistä ja meriteknologian siirtoa.

BBNJ-sopimus on kolmas merioikeusyleissopimuksen mukainen täytäntöönpanosopimus, jonka osapuolia EU ja sen jäsenvaltiot ovat. Sillä sopeutetaan YK:n merioikeusyleissopimus kehitykseen ja haasteisiin, jotka ovat ilmenneet meriluonnon monimuotoisuuden alalla sen jälkeen, kun yleissopimus tehtiin vuonna 1982. Se tukee myös YK:n kestävään kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja erityisesti kestävään kehityksen tavoitteen 14 (Vedenalainen elämä) saavuttamista. BBNJ-sopimuksella myös autetaan maailmanlaajuisessa biodiversiteettikehyksessä (hyväksytty biodiversiteettisopimuksen puitteissa) asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti tavoitetta, jonka mukaan vuoteen 2030 mennessä vähintään 30 prosenttia maailman maa-alueista, sisävesistä, rannikkoalueista ja valtameristä on suojeltava ja hoidettava tehokkaasti. Lisäksi se tukee ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC) ja Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoa.

¹ Hyväksytty neuvostossa 22. maaliskuuta 2016 ja 19. maaliskuuta 2018.

² Hallitustenvälinen konferenssi meren biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla merialueilla koskevasta kansainvälisestä oikeudellisesti sitovasta Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimukseen liittyvästä välineestä.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Komissio varmisti, että BBNJ-sopimuksen tekstistä käytävät neuvottelut vastasivat kaikilta osin asiaa koskevia Euroopan unionin sääntöjä ja politiikkoja aloilla, joita väline koskee (ympäristöpolitiikka, meriliikennepolitiikka, merellinen turvallisuus, energiapolitiikka, yhteinen kalastuspolitiikka, sisämarkkinapolitiikka, yhteinen kauppapolitiikka, tutkimusta ja teknologian kehittämistä koskeva politiikka, ilmastopolitiikka ja muut soveltuvat politiikat), sekä sellaisia asiaankuuluvia kahdenvälisiä ja monenvälisiä sopimuksia, joiden osapuoli EU jo on. BBNJ-sopimus edistää myös Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa, ja se on yksi kansainvälistä valtamerien hallinnointia koskevan EU:n ohjelman painopistealueista.

Koska BBNJ-sopimus on YK:n merioikeusyleissopimuksen täytäntöönpanosopimus ja kyseinen yleissopimus on jo osa EU:n säännöstöä, komissio myös varmisti, että merioikeusyleissopimukseen sisältyviä ja EU:n säännöstössä toistettuja määräyksiä ja oikeuksien ja velvoitteiden tasapainoa noudatettiin ja että neuvottelutulos oli yhdenmukainen merioikeusyleissopimuksen kanssa.

2. SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN TULOKSET JA VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Komissio teki neuvottelujen aikana tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa. Lisäksi kuultiin säännöllisesti asiaankuuluvia sidosryhmiä, erityisesti kansalaisjärjestöjä ja muita YK:ssa edustettuina olevia järjestöjä.

3. EHDOTUKSEN OIKEUDELLINEN SISÄLTÖ

- **Oikeusperusta**

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 192 artiklan 1 kohta ja 218 artiklan 6 kohdan a alakohta. SEUT-sopimuksen 218 artiklassa säädetään Euroopan unionin ja unionin ulkopuolisten maiden tai kansainvälisten järjestöjen välisiä sopimuksia koskevissa neuvotteluissa noudatettavasta menettelystä ja tällaisten sopimusten tekemisestä. Kyseisen artiklan 6 kohdassa erityisesti määrätään, että neuvosto tekee neuvottelijana toimivan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan päätöksen, jolla valtuutetaan sopimuksen tekemiseen EU:n puolesta.

SEUT-sopimuksen 191 artiklan ja 192 artiklan 1 kohdan mukaisesti EU:n on myötävaikutettava seuraavien tavoitteiden saavuttamiseen: ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen; ihmisten terveyden suojelu; luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö; ja sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin, ja erityisesti ilmastonmuutoksen torjuminen.

Kun otetaan huomioon BBNJ-sopimuksen tavoitteet ja aineelliset määräykset sekä kaikki sovellettavat EU:n politiikat, painopisteeseen perustuva lähestymistapa osoittaa, että ympäristöä koskeva oikeusperusta soveltuu parhaiten BBNJ-sopimuksen tekemiseen.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

BBNJ-sopimuksella luodaan erityinen institutionaalinen rakenne. Tähän kuuluvat sihteeristö, tieteellinen ja tekninen toimielin, tiedonvälitysjärjestelmä, valmiuksien kehittämistä ja meriteknologian siirtoa käsittelevä komitea sekä saatavuutta ja hyötyjen jakoa käsittelevä komitea. Näiden instituutioiden kustannukset jaetaan kaikkien BBNJ-sopimuksen osapuolten kesken YK:n asteikon perusteella.

BBNJ-sopimuksen täytäntöönpanosta Euroopan unionissa aiheutuvat institutionaaliset rahoituskustannukset tiedetään vasta ensimmäisen osapuolten konferenssin jälkeen; konferenssissa on määrä sopia BBNJ-sopimuksen ensimmäisestä talousarviosta.

Institutionaalisten kustannusten lisäksi BBNJ-sopimuksen täytäntöönpano synnyttää todennäköisesti rahoitustarpeita kehittyvien maiden valmiuksien kehittämiseksi ja meriteknologian siirron helpottamiseksi, mutta myös esimerkiksi sellaisen tieteellisen tiedon tuottamiseksi, jota tarvitaan merensuojelualueiden perustamiseen, seurantaan ja tarkasteluun. Mahdolliset maailmanlaajuiset kustannukset arvioidaan BBNJ-sopimuksen mukaisesti ajallaan.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alaisen, merten biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan 1 kohdan yhdessä 218 artiklan 6 kohdan alakohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin hyväksynnän¹,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alainen, merten biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskeva sopimus, jäljempänä 'BBNJ-sopimus', hyväksyttiin New Yorkissa 19 päivänä kesäkuuta 2023.
- (2) Neuvoston päätöksen (EU) 2023/1974² mukaisesti BBNJ-sopimus allekirjoitettiin unionin puolesta 20 päivänä syyskuuta 2023 sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen myöhemmin.
- (3) BBNJ-sopimus tulee sopimuksen 68 artiklan 1 kohdan nojalla voimaan 120 päivän kuluttua päivästä, jona kuudesskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu. BBNJ-sopimus on avoin kaikille valtioille ja alueellisille taloudellisen yhdentymisen järjestöille. Alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön tallettamaa asiakirjaa ei oteta huomioon kyseisen järjestön jäsenvaltioiden tallettamien asiakirjojen lisäksi. BBNJ-sopimus on avoin Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (UNCLOS) osapuolille ja muille kuin sen osapuolille.
- (4) Unioni teki neuvoston päätöksellä 98/392/EY³ YK:n merioikeusyleissopimuksen sellaista sen soveltamisalaan kuuluvien asioiden osalta, joita koskevan toimivallan jäsenvaltiot ovat siirtäneet unionille.

¹ [EUVL [...], [...], s. [...]]

² Neuvoston päätös (EU) 2023/1974, annettu 18 päivänä syyskuuta 2023, Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alaisen, merten biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta (EUVL L 235, 25.9.2023, s. 1–3).

- (5) Neuvosto totesi 20 päivänä heinäkuuta 2023 antamissaan päätelmissä⁴ olevansa tyytyväinen siihen, että BBNJ-sopimus oli hyväksytty, ja korosti unionin ja sen jäsenvaltioiden sitoutumista sopimuksen nopeaan ratifiointiin ja täytäntöönpanoon.
- (6) BBNJ-sopimuksen tavoitteena on varmistaa meren biologisen monimuotoisuuden suojelu ja kestävä käyttö kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla merialueilla tällä hetkellä ja pitkällä aikavälillä panemalla tehokkaasti täytäntöön YK:n merioikeusyleissopimuksen asiaa koskevat määräykset sekä jatkamalla kansainvälistä yhteistyötä ja koordinoitua.
- (7) BBNJ-sopimuksen mukaan osapuolet tekevät yhteistyötä meren biologisen monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön edistämiseksi kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla merialueilla muun muassa vahvistamalla ja tehostamalla yhteistyötä asiaan liittyvien oikeudellisten välineiden ja kehysten sekä asiaan liittyvien maailmanlaajuisen, alueellisten, osa-alueellisten ja alakohtaisten toimielinten kanssa ja edistämällä yhteistyötä näiden kesken tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (8) BBNJ-sopimus kattaa neljä alaa: meren geenivarat, mukaan luettuna hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jakaminen (BBNJ-sopimuksen II osa), aluekohtaisten hoitovälineiden, kuten merensuojelualueiden, kaltaiset toimenpiteet (BBNJ-sopimuksen III osa), ympäristövaikutusten arviointi (BBNJ-sopimuksen IV osa) sekä valmiuksien kehittäminen ja meriteknologian siirto (BBNJ-sopimuksen V osa). BBNJ-sopimuksella tuetaan edelleen YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja erityisesti sen kestävä kehityksen tavoitteen 14 ("Vedenalainen elämä") saavuttamista ja edistetään vuoden 2020 jälkeisen maailmanlaajuisen biodiversiteetti-kehityksen tavoitteiden saavuttamista.
- (9) BBNJ-sopimus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 191 artiklassa tarkoitettujen unionin ympäristötavoitteiden mukainen; tavoitteet ovat ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen; ihmisten terveyden suojelu; luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö; ja sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin, ja erityisesti ilmastonmuutoksen torjuminen.
- (10) BBNJ-sopimuksen 67 artiklan 2 kohdan mukaisesti unionin olisi ilmoitettava hyväksymisasiakirjassaan toimivaltansa laajuus BBNJ-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.
- (11) BBNJ-sopimuksen 70 artiklan ja 10 artiklan 1 kohdan nojalla unioni voi poiketa kyseisestä sopimuksesta, jos tästä poikkeuksesta määrätään nimenomaisesti muissa BBNJ-sopimuksen artikloissa. Unionin olisi tehtävä poikkeus, jonka mukaan meren geenivaroja koskevan II osan määräysten soveltamisen taannehtivat vaikutukset,

³ Neuvoston päätös 98/392/EY, tehty 23 päivänä maaliskuuta 1998, 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen ja sen XI osan soveltamiseen liittyvän 28 päivänä heinäkuuta 1994 tehdyn sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (EYVL L 179, 23.6.1998, s. 1).

⁴ Neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista Yhdistyneiden kansakuntien 78. yleiskokouksessa, syyskuu 2023 – syyskuu 2024 (ST 11688/23).

mukaan lukien hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jakaminen, jätetään soveltamisalan ulkopuolelle.

- (12) BBNJ-sopimus, toimivaltaa koskeva ilmoitus ja BBNJ-sopimuksen 70 artiklan ja 10 artiklan 1 kohdan mukainen taannehtivuuskieltoa koskeva poikkeus olisi hyväksyttävä unionin puolesta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään unionin puolesta Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alainen, merten biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskeva sopimus, jäljempänä 'BBNJ-sopimus'.

BBNJ-sopimuksen teksti on tämän päätöksen liitteenä (liite 1).

2 artikla

Hyväksytään BBNK-sopimuksen 67 artiklan 2 kohdassa edellytetty toimivaltaa koskeva ilmoitus.

Toimivaltaa koskeva ilmoitus on tämän päätöksen liitteenä (liite 2).

3 artikla

Hyväksytään BBNJ-sopimuksen 70 artiklan ja 10 artiklan 1 kohdan mukainen taannehtivuuskieltoa koskeva poikkeus.

BBNJ-sopimuksen 70 artiklan ja 10 artiklan 1 kohdan mukainen poikkeus on tämän päätöksen liitteenä (liite 3).

4 artikla

Komissio tallettaa unionin puolesta hyväksymisasiakirjan BBNJ-sopimuksen 66 artiklan mukaisesti yhdessä toimivaltaa koskevan ilmoituksen sekä BBNJ-sopimuksen 70 artiklan ja 10 artiklan 1 kohdan mukaisen taannehtivuuskieltoa koskevan poikkeuksen kanssa.

5 artikla

Tämä päätös tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

